

tatói is képviselték. Bóna Judit és Váradi Viola előadásában 6, 9, 13 és 17 évesek spontán beszédében hasonlították össze a temporális jellemzőket a feladat típusának függvényében. Davor Trošelj horvát–magyar kétnyelvű és horvát egynyelvű adatközlők zöngétlen explozívainak zöngékezési idejét hasonlította össze. A pislogások funkcióit elemezte Varjasi Gergely a magyar jelyelvben. Auszmann Anita 40 év ezelőtti beszélők és mai beszélők spontán beszédében hasonlította össze a megakadásjelenségek előfordulási gyakoriságát. Deme Andrea és munkatársai a nyelv és az ajak mozgását vizsgálták elektromágneses artikulográffal magas alaphanggal énekelt magánhangzók képzése során. A néma szünetek funkcióit elemezte Gyarmathy Dorottya és Auszmann Anita magyar anyanyelvűek magyar nyelvű és angol nyelvű közléseiben. Krepsz Valéria tinédzserek és felnőttek spontán beszédében hasonlította össze a szóidőtartamokat. Markó Alexandra az irreguláris fonációt elemezte a spontán beszéd kitöltött szüneteiben. Neuberger Tilda a mássalhangzó-hosszúság diszkriminációját vizsgálta 7-8 éves magyar anyanyelvű gyermekeknél.

Váradi Viola

Beszéd kutatás 2016 konferencia

Nyelvtudományi Intézet, Budapest, 2016. október 17–18.

2013 után rendhagyó módon három év elteltével rendezte meg az MTA Nyelvtudományi Intézet Fonetikai Osztálya a huszonkettedik Beszéd kutatás konferenciát, amelynek témája az *Új kihívások a beszéd kutatásában* volt. A szervezők különböző területekről várták a spontán beszéddel foglalkozó kutatásokat.

A konferencia – ahogy a korábbi években – ezúttal is nagy érdeklődésre tartott számot, így két nap leforgása alatt 42 előadás került megtartásra. A konferenciát Kenesei István, az MTA Nyelvtudományi Intézet igazgatója nyitotta meg és a Fonetikai Osztály vezetője, egyben a konferencia elnöke, Gósy Mária zárta. Mutatva a konferencia sokszínűségét a teljesség igénye nélkül felsorakoztatjuk azokat a témaköröket, illetve témákat, amelyekből előadások hangzottak el.

A beszéd temporális jellemzőit vizsgálta több kutatás különböző szempontokból, pl. hogyan hat a fonológiai hosszúság a frázisvégi nyúlásra; mi jellemzi a különböző beszéd típusokban a morféma időzítését; mi jellemző a különböző pozíciókban előforduló gemináták időviszonyaira; valamint horvát–magyar kétnyelvűeknél hogyan alakul a zöngétlen explozívák zöngékezési ideje.

Prozódiai vizsgálatok elemezték a *hát* diskurzusjelölőt különböző funkcióban; a gyermekek beszédét történet-visszamondásokban, és megtudhattuk, hogy melyik agyi területek felelősek a szabályos magyar szóhangsúly sértésének feldolgozásában.

Hallhattunk egy szájpadahasadékos középiskolás, valamint a szoprán énekesek magánhangzóinak formánszerkezetéről, illetve arról, hogy a harmadik formáns mennyire egyénfüggő.

Több kutatás foglalkozott a beszédben előforduló diszharmóniás jelenségekkel, ezen belül is a néma szünetek funkciójával, a 40 évvel ezelőtti és mai beszélők megakadásjelenségei közötti különbséggel, 4–8 éves gyermekek spontán és interpretált beszédében, illetve látássérültek irányított spontán narratíváiban megjelenő megakadásokkal.

A produkció mellett a percepciót vizsgáló kutatások sem hiányozhattak a konferenciáról. Egy kutatás választ keresett arra, hogy milyen szerepe van az artikulációs és a beszédtempónak, illetve a szüneteknek a folyamatosság percepciójában. Egy másik óvodás- és iskoláskorú gyermekek beszédészlelési jellemzői vizsgálta. Azt is megtudhattuk, hogy a folyamatos beszéd észlelése során mely agyi területek aktivizálódnak.

A konferencián helyet kapott a jelnyelv annotálásával kapcsolatos kérdések megvitatása, valamint egy, a hallássérültek beszédének automatikus minősítésére kifejlesztett alkalmazás bemutatása. Előadások hangzottak el a beszéd humoráról, a tanár–diák kommunikációról és az olvasástanítás megalapozására tett beszédfejlesztésbe épített prevenciók lehetőségekről.

Bemutatták a SonoSpeech 2D ultrahang rendszert is, amely a nyelv és az ajkak mozgásának megfigyelésére alkalmas.

Idén első alkalommal kiosztották a Vértes O. András-díjat, amelyet a szakmai zsűri a legkiemelkedőbb eredményt bemutató 35 év alatti fiatal kutatóknak ítélte oda.

A konferencián elhangzott előadások egy részét a *Beszédkutatás* folyóirat ezen száma tartalmazza.

Auszmann Anita

Új utak a gyermeknyelvi kutatásokban

Budapest, 2016. december 1.

December elsején az ELTE BTK Fonetikai Tanszékéhez kötődő Gyermeknyelvi Kutatócsoport szervezésében került sor az *Új utak a gyermeknyelvi kutatásokban* című konferenciára. A konferencia célja az volt, hogy beszámoljon azokról a kurrens hazai és külföldi elméleti és gyakorlati módszerekről,